

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

60. An in distribuenda eleemosyna inter pauperes, præferendæ sint
Moniales viris Religiosis? Et an si inter executores testamenti est contentio
super electione pauperis, devolvatur ad Episcopum, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

dub. 7. diff. 7. conclus. 8. vbi sic ait: [La restitucion de la limosne dada por la fantad, y pobreza fingida non se ha de restituír al dante sino a los otros pobres, porque el limosnero la dio por amor de Dios para socorrer al pobre en quanto pobre, aun al mismo Iesu Christo nuestro Señor, que dixo, Quod vni ex meis fecistis, mihi fecistis.] Sic ille, & ante illum Nauarrus, Medina, Adrianus & Caietanus penes Molinam de iust. tom. 1. tract. 2. disp. 210. num. 4. Cui licet in rigore prima opinio placeat, quia tamen regulariter non cognoscuntur, qui elemosynas ita dederunt, præsertim si multi, & in parua quantitate eas dederunt, difficileque admodum & cum modico cuiusque emolumento fieri illis potest restitutio, atque de singulis est præsumendum, quemadmodum amore Christi id dederunt, ita voluntatem eorum esse, vt amore eiusdem Christi inter pauperes distribuatur, regulariter faciendâ erit pauperibus, aut in aliis pijs operibus crit infumenda; si tamen aliquis quantitatem magnam dedisset, conueniri que posset, interrogandus esset quid de sua portione vellet fieri, suadendisque esset, vt pauperibus distribuere, aut in alijs operibus infumeretur. Ita Molina. Vide etiam Vasquez opusc. de Restitucione cap. 3. dub. ult. num. 24. & Castrum Palaum tom. 1. tract. 6. disp. 2. punct. 14. num. 7. asserentes vtrique restitui posse & domino & pauperibus, cum vtraque opinio sit probabilis.

Sup. hoc in Resol. not. præterita, §. Cui. & §. Quid. & in Res. præterita §. Verû. prop. fin. vers. Contra vero.

RESOL. LVIII.

An quando bona alicuius sunt publicata ipso facto, v.g. propter hæresim, aut lesam Maiestatem possit ante criminis condemnationem facere elemosynam? Ex part. 5. tract. 8. Res. 40.

§. 1. **N**egatiuum sententiam ex Ledesma & Medina docet Azorius tom. 2. lib. 12. cap. 12. qu. 4. quia etsi talis ante criminis condemnationem possideat, prohibetur tamen donare, alienare, & distrahere. 2. Ego tamen contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhareo, quam nouissimè tuctur Coninch disp. 27. dub. 5. num. 63. vbi sic ait: Illi qui commiserunt crimen, ob quod eorum bona sunt de iure confiscata, quamdiu hæc ipsi per sententiam eiusque executionem non auferuntur, possunt ex his dare elemosynas, sicut prius, quia tandiu retinent eorum vsum, & possessionem, possuntque iis sicut antea frui. Ita ille. Vide Suarez de legibus, lib. 5. cap. 8. num. 5. & Vasquez in part. 2. disput. 170. cap. 3. cum Reginaldo tom. 1. lib. 4. cap. 21. num. 270.

RESOL. LIX.

Quidam habebat facultatem distribuendi pauperibus certam pecuniarum summam; quasuit à me documenta aliqua ad tollendos scrupulos. Et difficultas est, quisnam dicatur pauper? Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Res. 8.

Sup. hoc inf. in Res. 61. & 62. & pro contento in hoc §. 1. in Res. 2. huius not. & in to. 6. tr. 9. Res. 63. cursum in §. Sed.

§. 1. **R**espondi, quod is cui committitur electio pauperum, non habet necesse eligere pauperiorem. Ita Bartol. in l. vnum ex familia, §. in fine, de legat. 2. Bald. in l. cum quidem, ad fin. de legat. 2. Nam locus est gratificationi, nec peccat, qui vnum pauperem alteri prætulit. Idem Bald. in repet. l. 1. m. 31. vers. item queritur, de sacros. Eccles. Hæc omnia Cardinalis Mantica de coniect. vltim. volum. lib. 5. tit. 5. n. 6. 2. Sed difficultas manet, quisnam dicatur pauper. Respondeo, & dico primò, id totum esse arbitrio boni viri remittendum, qui iuxta qualitatem personatum

iudicet, quis dicatur pauper. Ita Mascad. vbi inf. n. 14. & DD. in l. si constanter, ff. solut. matr. At ita generaliter loquendo, res adhuc manet intricata scrupulis. Dico igitur secundò, sub nomine pauperum intelligi omnia loca pia, vt Hospitalia, Ecclesias indigentes luminaribus, ornamentis, ædificijs, & Monasteria Religiosorum; vnde habens facultatem distribuendi aliquam elemosynam inter pauperes, potest etiam eligere Religiosos. Ita Ioan. Andr. in c. 1. in Nouella de testam. lib. 6. & Imol. in l. captatoris, in fine, de leg. 1. Et etiam Religiosus, cui data est electio, potest bona distribuere inter Religiosos sui Monasterij, vt notat Card. in Clem. 1. num. 22. Imol. n. 18. & Anch. 16. de testam. Dico igitur, quod tertio ille etiam dicitur pauper, qui victum potest querere, vel querit ex labore suo. Ita Baldus per illum textum cum glossa in l. pauperis, ff. excusat. tutor. & Iason in l. nisi constanter, n. 11. ff. solut. matr. Vnde M. Antonius Genuen. in suis prædicabilibus, Tract. tricenar. 13. q. 387. n. 2. asserit legatum relictum pro dote puellæ pauperis, etiam deberi, si illa potest viuere, vel viuat ex labore suo: quod est valde notandum. Dico quarto, quod pauper etiam dicitur ille, qui non solum non habet vnde viuat, sed etiam, qui non potest commodè, & honestè viuere secundum suam conditionem, vt sunt multi artifices, & personæ etiam altioris conditionis, quæ agrè admodum vitam sustentant. Vnde Iacobus Mandellus l. 1. conf. 69. n. 7. ex Bald. in l. si quis ad declinandam, col. 2. vers. sic circa tertium, C. de Episc. & Cler. sub nomine pauperis intelligit nobilem, cui imminet onus dotandi filias, & eas nuptijs tradere, & commodè dotare non potest, licet habeat tantum quantum sufficit ad alimenta, & sic ait Mandellus, debet ei tanquam pauperi distribui legatum factum pauperibus. Vide nostrum Megal. in part. 2. lib. 2. c. 2. q. 2. n. 12. & præter Doctores, quos ipse citat, tenet etiam hanc opinionem ex Ciuilibus, Natta col. 3. conf. 590. n. 14. Alciat. in l. quos nos host. §. locupletis, n. 17. de ver. sign. & alij. Ex Theologis Molina de iust. tr. 2. disp. 747. n. 1. Reginald. in praxi, tom. 1. lib. 10. c. 14. §. 1. n. 197. Filliuc. in quest. mor. tom. 2. tr. 32. c. 4. n. 95. Nauar. de rest. lib. 4. c. 2. n. 50. Nauar. in man. c. 17. n. 95. Vasquez opusc. de rest. c. 5. §. 4. dub. 1. n. 6. & 12. cum alijs. 3. Ex his apparet, me olim rectè consuluisse, pauperem dicendum esse quemdam, licet vnica quadraginta annuales haberet: nam cum simul haberet matrem, non poterat secundum suam conditionem decenter viuere. Et, vt ait Bannez, & Caiet. 2. 2. quæst. 41. art. 8. pauperes non solum dicuntur, qui egent cibo, potu, & veste, quæ sunt necessaria naturæ, sed qui egent opportunis ad conuenientiam sui status. 4. Notandum est verò, quod omnia supradicta sunt admittenda, quando aliter non constaret clarè, vel ex coniecturis de mente, & intentione testatoris, vel legatarij: nam tunc elemosyna esset distribuenda inter illos pauperes, quos ipse in particulari voluerat.

RESOL. LX.

An in distribuenda elemosyna inter pauperes præferenda sint Moniales viris Religiosis? Et an si inter executores testamenti est contentio super electione pauperis, deuoluatur ad Episcopum, vt adhibeatur vni ex executoribus? Et an hoc intelligatur data paritate inter pauperes, ab vtroque executore nominatos, & non aliter? Ex p. 1. o. tr. 13. & Misc. 3. Res. 5.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondeo. Et ita docet Lud. Mellia in Prag. Taxa panis, concl. 1. n. 42. vbi sic asserit: Si inter executores testamenti, electio contentio super electione pauperum, res deuoluitur ad Episcopum:

pum: & poterit gratificare, cui ex pauperibus velit per modum adhaerentis, id est adherendo vnt ex executoribus... Si inter duos, ff. de legat. Secundo, videlicet data omnimoda paritate, seu aequalitate inter pauperes, ab utroque Exequutore nominatos. Nam si essent aliqua ratione inaequales, vt puta propter aliquam qualitatem quibusdam eorum, & non aliis inhaerentem, certe non esset locus recursum ad Episcopum: & sic cessaret gratificatio. Cuius rei exemplum optimū potest dari, si esset iniunctum duobus Exequutoribus, quod si distribuere mille inter pauperes Religiosos, & vnus eorum nominasset Religiosos pauperes alter nominasset pauperes Religiosas; nam licet essent omnes in pari gradu paupertatis, vt quia omnes tam masculis quam feminis essent ordinis Franciscan in archiepiscopo paupertate constituti, vel vtrumque Monasterium eiusdem instituti, puta Dominicani, vel Augustinenses, qui etiam ex regula sunt Mendicantes: licet ex Regulationibus habeant habenas in adquirendo & retinendo, quam primi Minoritas, nihilominus praefereatur pauperes Religiosae, siue Monasteria Monialium: Secundum Cynum singulariter, quem ibi sequuntur Baldus, & Salicetus, per illum Textum, in leg. Cum multa Cod. de donation. ante nuptias. Et idem Baldus, qui eam decisionem commendat, in leg. in multis ff. de stat. hominum, in fin. dicens notandum esse quod ceteris paribus, magis fauetur Monasterio Monialium quam virotum Religiosorum, quia Monasterium Monialium reputatur à iure locus magis pius, & pauperior, quam virotum, propter earum clausuram, & imbecillitatem in acquirendo, secundum Cynum in deleg. Cum multa, quod dicit menti tenendum. Citat, & sequitur Doctor Petrus à Peralta, eruditissimus Praeceptor meus in d. leg. si quis, §. Si inter duos, n. 9. Subiungens, multos dies elapsos non esse, quod istum casum habuit in contingencia facti. Hucusque Melias; qui etiam antea in Concl. 1. n. 45. sic ait: Et pauperibus Monialibus, magis quam Viris, etiam Religiosis, eleemosyna est facienda, quod indigentia in Monialibus magis sit periculosa, cap. 1. de stat. regul. lib. 6. Et quia Viri, conuenienter operari possunt, quam feminas, leg. Si quis, versio. Ad filias, Cod. ad leg. Jul. de test. & determinat Baldus in leg. Cum multa, Code donat. ante nupt. 2. col. num. 3. post Cynum ibi in vlt. quest. & Federicus de Senis in conf. 182. incip. factum tale est. & tenuit idem Baldus in d. leg. in multis ff. de stat. hominum. Subdens Monasterium Monialium reputari à iure locus magis pius, & pauperior. Et esse tenendum menti. Quod est in praxi notandum ad explanationem Pragmaticae supra citatae, Comitiorum Madritiorum ann. 1563. die vltimi. Mensis Octobris, per quem vestes ibidem prohibita, quae à Iudicibus condemnantur, pijs applicantur locis. Et iam ita non semel vidi Practicari. Ita ille: Et post illum inuenio hanc sententiam nouissimè docere etiam doctissimum, & amicissimum Franciscum Mariam Pratum in Centuria Practicarum Observationum, Obser. 39. per totam, cui adde Marcum Vidal in Arca Theologiae Moral. tit. de Legatis. Inquis. 2. n. 36. qui citat Genuesem in Praxi Archiepiscopi, cap. 57. n. 15.

RESOL. LXI.

Supra in praxi occurrit ista questio. An executores alienis testamentis, vel legatis, qui debent inter pauperes distribuere aliquam pecuniarum summam, teneantur eligere pauperiores? Et idem queritur de Concessariis, & Religiosis, qui ha-

beni à secularibus facultatem distribuendi aliquam eleemosynam.

Et in dicto casu, an possint Religiosi eligere Religiosos Mendicantes, vel Religiosos sui Monasterij si distributor est Religiosus pro suis necessitatibus? Sed quid est dicendum, quando in testamento relinquuntur, ut pauperioribus detur eleemosyna, an si tantum pauperibus detur, sufficiat, vt non teneatur distributor ad restitutionem? Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 39.

§. 1. DE hac questione dictum est etiam supra in Resol. sed modò aliquid amplius addam. Dico igitur, quod Ildephosus de Azevedo conf. 2. 4. dub. 4. n. 44. affirmatiue respondet; quam sententiam plius docuerat sapientissimus Philippus Decius conf. 72. n. 3. inter verbis. Bona relictà pauperibus debent distribuere illos, qui sunt pauperiores, arg. text. not. si quis ad declinandam. C. de Episc. & cler. ibi qui pauperior esse agnoscitur; & dato quòd distributio, quae facta esset inter pauperes, non deberet retractari, licet alij pauperiores reperirentur, tamen peccauit ita distribuendo, &c. Hanc opinionem sequuntur etiam Feder. de Senis conf. 95. n. 2. Simon de Pratis de interpol. volunt. interp. 1. dub. 2. num. 94. & alij.

2. At mihi opinio contraria semper placuit, & in praxi saepius illam consului, si quis authores, qui illam teneant, scire desiderat, hi sunt ex Theologis Cordub. in summa. q. 22. & nouissimè noster Siculus D. Bartholomaeus à S. Fausto in speculo Confessariorum disp. 4. q. 17. n. 2. qui citat Syluest. Rodriquez, & Petrus à Nauar. ex Iuriff. Cardinal. Mandica de consuet. lib. 8. tit. 5. num. 6. & Ioan. Matienzo lib. 5. tit. 4. leg. 14. gloss. n. 1. qui citat Barthol. in l. vnum ex familia, §. 1. de legat. 2. & Bald. in l. cum quidam, ad fin. cod. iur.

3. Hinc colligo, quod qui habet facultatem distribuendi inter pauperes, potest etiam eligere Religiosos mendicantes pro suis necessitatibus, vt notat Ioan. Andr. in c. 1. in nouella de testam. lib. 6. & Imola in l. captatoria, in fin. de leg. 1. Vnde etiam Religiosus, cui data est electio, potest bona distribuere inter Religiosos sui Monasterij. Sic Cardinal. in Clem. 1. n. 2. mol. n. 18. & Anchar. n. 16. de testam. Paris. conf. 26. num. 14. vol. 4. Matienzo lib. 1. Recopil. tit. 4. leg. 14. gloss. n. 14. Rosella verb. Restit. 15. n. 8. Syluius ver. testam. 2. q. 2. disp. 15. Peralta l. vnum ex familia, §. rogo, num. 7. ff. de legat. 2. Rationes pro hac sententia videnda sunt apud citatos Doctores.

4. Nota verò circa hanc materiam, quòd quando in testamento relinquuntur, vt pauperioribus aliquid detur quamuis pauperibus detur: sufficit vt non teneatur ad restitutionem, dummodo non fuerint signati, & nominati, licet male fecit, qui pauperioribus non dederit, factum tamen sic tenet per executores testamenti: sic Conradus in suis respons. part. 1. q. 107.

RESOL. LXII.

Solent quā plurimi in morte relinquere Concessariis aliquam pecuniarum summam pauperibus ab ipsis distribuendam, quaesitū à me fuit, an dicti Concessarii teneantur pro supra dicta eleemosyna cosequenda eligere pauperiores? Idem dicendum est, quando eleemosyna fuit relictà ad feminas maritandas. Et an legatum relictum ad pauperes possit in vnum distribuere? Ex p. 2. tit. 16. & misc. 2. Ref. 19. alias 21.

§. 1. Affirmatiue respondet Pala Ruu resp. c. per de stras. de don. inter vir. col. 35. 6. & saltem peccare venialiter Concessarius eligendo idoneum pauperem, si alius est pauperior, putat Io. Valer in suis differentiis vtriusque

Sup. hoc sup. in Ref. 39. §. 1. & in Resol. & in tom. 2. tit. 9. Ref. 63. cur. in §. Sed

Sup. hoc in Ref. 1. not. praeterita, §. 1. paulò post in. à vers. Vnde, vsque ad vers. Dico igitur, & in tom. 6. tit. 9. Ref. 57.

Sup. hoc pro parte in Ref. praeterita, §. 1. & 2. & pro

M A E N I A . I V V T I